

Uznávání odborných (profesních) kvalifikací v rámci Evropské unie

- Akademické uznávání
- Profesní uznávání
- Instrumenty uznávání odborných kvalifikací
- Právní úprava uznávání odborných kvalifikací
- Budoucí systém uznávání odborných kvalifikací

Akademické uznávání

Uznání diplomů, kvalifikací nebo částí studijních programů jedné vzdělávací instituce (zahraniční) jinou vzdělávací institucí nebo orgánem státní správy.

Toto uznání je obvykle považováno jako základ pro přijetí na další studium v jiné instituci nebo jako uznání umožňující určitý druh výjimky z povinnosti opakovat studium některých částí studijního programu.

Může být spojeno s uznáním akademické hodnosti nebo titulu.

Je porovnáván obsah a rozsah zahraničního studia.

Uznávání vysokoškolského vzdělání

- Upraveno zákonem č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách
- Provádějí **veřejné vysoké školy**, které poskytují obdobný akreditovaný studijní program
- V určitých případech provádí **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra**

Uznávání základního, středního a vyššího odborného vzdělání

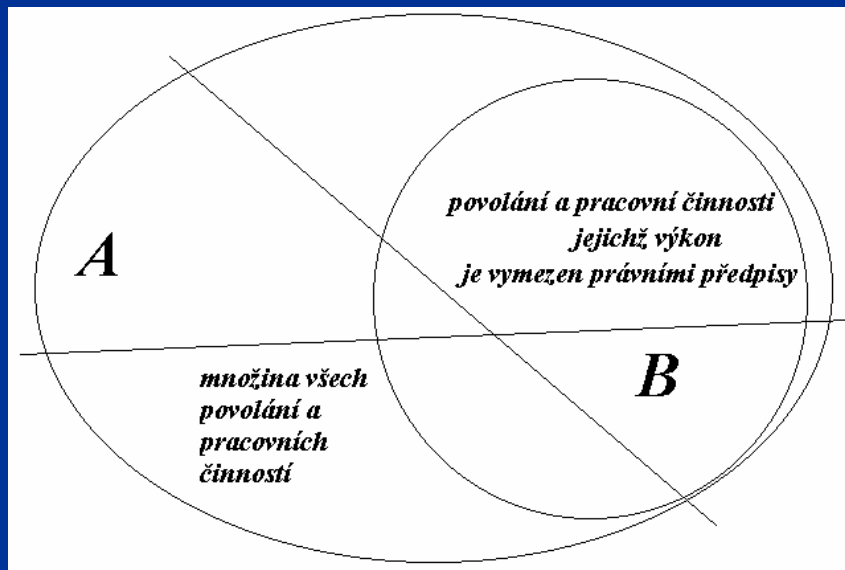
- Upraveno zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon a vyhláškou MŠMT č. 12/2005 Sb., o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami
- Provádějí **krajské úřady** (odborny školství) příslušné dle místa pobytu žadatele na území České republiky
- Provádí i **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** a **Ministerstvo vnitra**

Definice profesního uznávání

Zaměřuje se na posouzení znalostí a schopností konkrétní osoby vykonávat tzv. regulované povolání. Tyto znalosti a schopnosti mohou být doloženy dokladem o formální kvalifikaci (tj. dokladem o vzdělání a přípravě), ale také mohou být doloženy dokladem o faktickém výkonu dané činnosti nebo jiným dokladem.

Výsledkem procesu profesního uznávání je rozhodnutí o tom, zda dotyčná osoba má dostatečné znalosti a schopnosti, aby mohla vykonávat konkrétní regulované povolání nebo činnost.

Základní pojmy profesního uznávání

- Regulovaná činnost: činnost, u které jsou právním předpisem upraveny podmínky přístupu k této činnosti, resp. formální kvalifikační předpoklady a podmínky jejího výkonu.
- Regulované povolání: regulovaná činnost nebo souhrn více činností.

Druhy harmonizace

■ **Systém přechodných směrnic**

- zrušen, částečně zachován ve směrnici 1999/42/ES
- doložení stanovené délky odborné praxe v povolání

■ **Systém sektorových (oborových) směrnic**

- týká se konkrétních povolání, např. zdravotnické profese, architekti, veterináři, auditoři, ...
- harmonizace již ve stádiu přípravy/vzdělání
- automatické uznání přístupu k povolání

■ **Systém obecných směrnic**

- obecná povaha, netýká se konkrétních povolání
- zrovnoprávnění zahraniční kvalifikace s tuzemskou

System přechodných směrníc

- Již zrušené – s výjimkami, jejichž přehled je v příloze B třetí obecné směrnice (1999/42/ES)
- Převod některých ustanovení do třetí obecné směrnice
- V platnosti zůstaly směrnice 74/7/EHS a 74/557/EHS (prodej, distribuce a činnosti s toxickými produkty včetně zprostředkovatelů) a směrnice 77/92/EHS (pojišťovací agenti a zprostředkovatelé)

Sektorový (oborový) systém

- Stanovena kritéria pro uznání, tj. obvykle minimální délka přípravy a předměty přípravy.
- Seznam vzdělávacích programů, které těmto kritériím vyhovují je začleněn do přílohy příslušné směrnice a nositelé titulů jsou automaticky uznáváni v celé EU.
- Vzhledem k nutnosti přechodu na výše zmíněná kritéria, jsou začleněny klauzule, uznávající dříve získané kvalifikace, pokud jejich nositelé mají odpovídající délku praxe.
- Neoperativní systém při jeho vývoji i udržování.

Právní základ sektorového systému uznávání odborných kvalifikací

- Směrnice 93/16/EHS, 78/686/EHS, 85/433/EHS: lékař, zubní lékař, farmaceut
- Směrnice 77/452/EHS a 80/154/EHS: všeobecná sestra a porodní asistentka
- Směrnice 78/1026/EHS, 78/1027/EHS, 78/1028/EHS: veterinární lékař
- Směrnice 85/384/EHS: architekt
- Směrnice 84/253/EHS: auditor
- Směrnice 77/249/EHS, 98/5/EHS: advokát

Právní základ obecného systému uznávání odborných kvalifikací

- **Primární právo:** čl. 47 Smlouvy o založení Evropského společenství
- **Sekundární právo:**
 1. Směrnice 89/48/EHS – VŠ diplomy po minimálně 3 letech vzdělání
 2. Směrnice 92/51/EHS – postsekundární vzdělání minimálně 1 rok, vzdělání nebo praxe navazující na ukončené SŠ vzdělání, osvědčení na základě posouzení vědomostí
 3. Směrnice 1999/42/ES – viz. přechodný systém, sektory vymezené v příloze A; patří sem několik povolání vyžadujících VŠ vzdělání a to proto, že spadaly pod přechodné směrnice

Obecný systém

- Spadají sem regulované činnosti a povolání, která nejsou ošetřena jinými směnicemi.
- Počty a druhy regulovaných povolání jsou v členských státech EU rozdílné.
- Všechny tři směrnice obecného systému mají několik společných mechanismů.

Mechanismy obecného systému uznávání odborných kvalifikací

- Princip vzájemné důvěry
- Podmínka regulace činnosti/povolání v členském státu původu a v členském státu pobytu (vzájemná regulace)
- Kompenzační opatření
- Členský stát původu = země původu diplomu
- Osobní působnost
- Ověřování jazykových schopností
- Vydání rozhodnutí ve lhůtě 90 (120) dnů
- Používání profesního označení
- Ojedinelé poskytování služeb

Princip vzájemné důvěry

Je-li určitá osoba kvalifikována pro výkon povolání ve svém státě původu, platí předpoklad kvalifikace i v jiném členském státě.

Hostitelský členský stát nesmí k žadateli o uznání odborné kvalifikace přistupovat tak, že nemá absolutně žádnou kvalifikaci.

Vzájemná regulace

Není-li povolání regulováno v zemi původu žadatele a je regulováno v zemi jeho pobytu, musí žadatel prokázat, aby povolání bylo považováno za vzájemně regulované, 2 roky relevantní praxe v daném povolání za posledních 10 let.

Pokud žadatel relevantní praxi neprokáže, nespadá pod obecný systém a není kvalifikovaný.

Kompenzační opatření

- Rozdíl v délce studijního programu – prokázání praxe v délce dvojnásobku rozdílu délky programu, max. však 4 roky
- Rozdíl v obsahu vzdělání a přípravy - rozdílová zkouška nebo adaptační období

Osobní působnost

Příslušníci členských států Evropské unie + jejich rodinní příslušníci, kteří jsou státními příslušníky třetích států.

Pravomoc rodinných příslušníků (státních příslušníků třetích států) žádat o uznání kvalifikace je spjata s „pohybem“ rodinného příslušníka (příslušníka členského státu Evropské unie).

Výjimky z uznávání odborných kvalifikací

- Regulovaná povolání ve veřejných službách spojená s ochranou obecných zájmů členského státu a nadaná rozhodovací pravomocí (soudní a daňová správa, policie, armáda) - vazba na státní příslušnost
- Pracovní činnosti a povolání, u nichž závisí posouzení kvalifikace jen na zaměstnavateli; zde se však musí občan jiného státu podrobit odbornému testu, pokud si to zaměstnavatel přeje (Nařízení Rady 1612/68, o svobodě pohybu pracovníků ve Společenství)

Uznávání odborných kvalifikací v České republice

- Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace
- Asi 450 regulovaných povolání a činností
- Uznávací orgány (27) – Ministerstva, ostatní ústřední orgány státní správy a profesní komory
- Poradní orgány – NARIC ČR a NÚOV
- Centrum uznávání odborných kvalifikací – MŠMT
- Kontaktním místem pro třetí směrnici i MPO

NARIC ČR

Centrum pro studium vysokého školství
Středisko pro ekvivalenci dokladů o vzdělání –
ENIC/NARIC

U Lužického semináře 13

118 00 Praha 1

Tel.: + 420 257 011 335

Fax: + 420 257 531 672

E-mail: naric@csvs.cz

Web: www.naric.cz

NÚOV

Národní ústav odborného vzdělávání

Weilova 1271/6

102 00 Praha 10

Tel.: + 420 274 862 251 – 6

Fax: + 420 274 863 380

E-mail. nuov@nuov.cz

Web: www.nuov.cz

Centrum uznávání odborných kvalifikací

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Odbor pro záležitosti EU

Karmelitská 7

118 12 Praha 1

Tel.: + 420 257 193 376

Tel.: + 420 257 193 548

Fax: + 420 257 193 650

E-mail: qualifications@msmt.cz

Web: www.msmt.cz

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Odbor živností

Na Františku 32

110 15 Praha 1

Tel.: + 420 224 063 030

Fax: + 420 224 221 575

E-mail: mopp@mpo.cz

Web: www.mpo.cz

Nová právní úprava

Směrnice 2005/36/ES

- Konsoliduje obecný a sektorový systém
- Zavádí několik nových instrumentů:
 - Uznání pouze části kvalifikace
 - Rozšířena na poskytování služeb
 - Více oblastí automatického uznávání
 - Kompenzační opatření – společné platformy, zrušeno prokazování praxe
 - Zjednodušení „sektorového systému“
 - Prohloubení spolupráce členských států
 - Zavedení 5 úrovní kvalifikace
 - Společné
- Termín pro implementaci – 20. říjen 2007

Implementace směrnice 2005/36/ES do českého právního řádu

- Odpovědný resort/hlavní gestor směrnice – MŠMT
- Změna velké části zákona č. 18/2004 Sb. (transpozice dočasného poskytování služeb – oznámení, ověření)
- Změna dalších 25 právních předpisů; značné změny v zákonech pro oblast sektorové právní úpravy
- Současná fáze: ukončení vnějšího připomínkového řízení

Informace o uznávání odborných kvalifikací

- Česká republika:

www.msmt.cz

- Členské státy Evropské unie:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications

<http://europa.eu.int/youreurope>